

СТРАЖА

СЛОБОДОУМНИ ОРГАН ЈАВНОГ МИШЉЕЊА

ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА 1092

Издаје сваки дан у 6 ч. пре подне.

ТЕЛЕФОН ШТАМПАРИЈЕ 1092

Само да се једном сврши

— ПИСМО ИЗ БЕЧА „МАТЕНУ“ —

Беч, јуна 1915.

У Бечу познајем породицу једног малог трговца који кал има највише посла једва може да се исхрани. Сиromaшни дуган гледа на једну дугачку улици која води из вароши у предграђа. Али је сада услед рата, због кога пропадају све трговине сем оних које се тичу намириница, одевања и сахрањивања наших ближњих, затворен те сам породицу нашао у дру једне мрачне улице, пуне гада. Муж је негде на фронту, у Галицији или у Пољској; већ одавно немају новости од њега. Остала је мајка и неколико деце, сви више мање болесни због црног хлеба. Овде станују беда, оскудица и страх тако да ја доносим зрак сунца у облику великог хлеба од две киле што сам купио за сваки случај у Цириху. У Бечу су тако давно заборавили на лепо белог хлеба да су моји пријатељи називали одмах ово дело цвиришког пекара, деликатесом; ма да је тај хлеб био малко устајао, тврди и сув, извесно је био бескрајно укуснији од оног црног, масног ђона бечких пекара, који не успевају да га претворе у колач са маслом које му додају. Аустријски ратни лебац је баш рђав, гори од КК (леба) немачког. Брашно од којег се он справља је једна чудна смеша од кукуруза, кромпира, пиривца, сламе и дрвета. Вешти пекари, које би требало казнити, додају тој смеси сувише често шкољиве састојке; ја сам још бесан на њих због срдобље (euterite) које су ми нанели.

Обично се стоваришта хлеба снабдевају из великих пекарница од којих свака има своју марку: Bomben-Brot, Hammer Brot итд.; до скорога је марка Anker Brot уживала врло добар глас и тај се хлеб сматрао за најбољи; али чим се појавише купони за хлеб, Anker-Brot поче да показује тако јако дејство на чистење да се по Беч, коме се стомак изобилно прочистио, наљути; приликом недавног полицијског претреса пронађена су на стоваришту брашта Anker-a, двадесет пет цакова малтера! Зашто онда да се чудимо кад такав хлеб проузрокује јаку срдобљу, опасну, од које болује добар део Бечлија и од које у великом броју умиру деца и слабе жене!

Тек што сам сео а г-ђа Х...

ми повуди шолу чаја; напипак је био лепе боје, мирисан јер Беч још обилује у чају; али кад је било за шећер извинише се што не могу да ме њиме понуде; тај неопходни зачинак се данас не може наћи од како му је законом одређена максимална цена од 1 круне (1.05 по нормалном курсу а по садашњем 0.80) Иако, апотекари продају неке таблетне саставак од једне мехе и зашећерене смесе — зашећерене сахарином — која, с много добре воље може да замени прави шећер; само се тај пашатав продаје скупо, три до шест круна према расположењу апотекара и према крви где се продаје.

Живот је скуп, врло скуп у Бечу као и у свима варошима монархије. То ми је доказала кукњавна г-ђе Х... Она ми је описала тужније бојама беду у којој живи сиромашно становништво немајући могућности да купи месо, јаја па чак ни зеља, недовољно старање власти које неће да издају накнаде ни помоћи трговцима.

— Већ три месеца, рекао ми је, како ми живимо, ја и деца, скоро једино од хлеба и кромпира. Кад је девојчице болео стомак купила сам им мало млека; али је сад тако рђаво млеко да га више не узимам; још више су биле болесне од њега. С времена на време сам куповала мало зеленог поврћа; али, каква им је данас цена, то је за богаташе јело сада.

— А месо, зр га никад не једете?

— Месо? Једна ли сам! Та где да изђем новаца да га купим кад једна шницла која се плаћала 20 крајцара прерата сад стаје 75 крајцара (1.50 дина)

Како томе насам могао да верујем г-ђа Х... се огорчи:

— Не верујете? Мислите да преувеличавам? Е па добро, хајдате са мном; баш сад треба да купим кромпира. О бићи ћемо нијаци, видећете цене па ћете ми рећи да ли преувеличавам.

Пијаца, банална зграда од цигла, заузима велики простор и продавци држе своје намиринице на пространим доскама. Још већа данас изгледа та зграда, још празнија како је врло мало намириница и како се више не тискају ту домаћице уплашене високим ценама које су изложене по

продавницама.

Дјосмо до једног касапиза; газда, дебељко, се насмеши и дохвати велики нож, готов да одсече на једном говеђем череку овај део који будемо изабрали.

Г-ђа Х... поче да се смења и да се удвара.

— Колико, овај комад филеа, драги господине У?

— О, за вас, добра госпо Х... учинићу вам наравно мању цену; биће само два гулдена и седамдесет пет крајцара по киле (5.50 д.) и то само да вам по вољи учиним. Одавно вас нисам видео, добра госпо Х...

— Јесте чули? цаци она, кроз зубе.

— Вољите ли више један комад са плешке, два гулдена по киле (4 дина) са груди...? Имам и један комад филеа у леденици... Оставићу вам га за четири круне по киле...

— Али то вам месо смрди!

— Е, госпођо, у ово време не треба да много бирате...

Одемо до месара да купујемо сланине (saindoux).

— 5 круна кило. Колико хоћете? Знате да ће сутра бити скупља за 10 крајцара.

— Хоћете ли да ми учините велико задовољство? пита ме г-ђа Х. Добро, купите ми килу црног лука, то је тако ретка деликатеса код нас!

Одемо до одељка за поврће и приметимо неколико струкса лука поред неке салате.

— Колико, кила црног лука?

— 3 круне, господине; малко је мали, мршав али то је све што можемо да добијемо. Више не долази из Италије.

— Па зар га не садите код вас по Алпима?

— Шта ви мислите! То не вреди јер нас Италија снабдева са свим поврћима скоро на зашт; не би нам се ни трошкови исплатили. Само зато немамо лука од како та грозна Италија — Gott soll es shafen (Нека је Бог казни) — неће да ратује против нас.

Госпођа Х. ме гледа траумфално.

— Сад сте пренеражени; мислили сте да преувеличавам и ја се жалим без разлога; сад сте видели, Ах! како би се тамо радовали, у Француској — и Француску нека Бог казни — кад би знали како се овде мучимо! Ах! ви то нећете казати, надам се.

Ето, знате ли где купујемо бело брашно, добро пшенично брашно? У апотеци, го сподине, морамо да поднесемо од лекара рецепт, а дају само по киле у једанпут, а плаћамо га две круне по киле. Семл-презле и нема. Какао је скупљи са 100 од сто а и што га

продају то је нека црна прашина у којој има више песка и истуцаве цагле но какао. Цепеле које смо плаћали 6 гулдена (12 д) сад се продају по 25—28 круна. Шгоф, памук, одело је поскупљило са 50 од сто. Кад би само могли јести хлебац и кад би га било доста. Али видели сте у кафани колико вам даду кад им пружите купон. За нас пак ми морамо да чекамо по три сата на ред код продавнице хлеба или код бакалина, а често они у реду и не добију ништа јер хлеба нема.

— Зар је то живот? Има човек зашта да скочи кроз прозор. Кажу нам да ће то још дуго да траје... Да, знам ја да наши војници одбијају Русе, да Немци туку Французе, Енглезе, и да ћемо победити. Али када, Господе? Ах! нећ' Руси узму Пешту и Беч, нека Французи узму Берлин, нека нас бију и победат...

Само да се сврши!

Жорж Верден.

Работи

Пише ми један пријатељ из Крагујевца:

„Код нас, овде у Крагујевцу живи с мислима и персоном, нека г-ђа Ружа, као — болничарка. Добра нека жена; она даје и утехе, и боловања, многим ојађеницима. Лепа је и добросрдична; хоће да учини све, — српским ратницима. Али пожалила се својој лекару Х. В., да јој од неког времена опада коса, свуда; нарочито она, на лепој њеној глави. Посаветовано јој је, да набави eau de Cologne — „Оде колоњ“ (Колоњску воду). Одмах је отишла лепа Ружа у варош, да купи исту; али да неби погрешила поведе собом и Владу М. Страгарца „студента“, „правника“ итд. који више замуцкује у говору. Он зна све језике.“

Дошав до једне бербернице, затражи да купи предњу воду; берберин рече да је нема, али је има у апотеци. Тамо је, рекао јој је, Колоњска вода најбоља. Нашто и г-ђа Ружа, и њен Влада једногласно одсекоше: „Нећемо ми Колоњску воду, ми тражимо „Оде Колоњ“. И одоше.“

Берберин прсну у смех; а Влада грди: Н-и-и-и-е-зна, ш-та је то К-о-о-о-њ-ска вода, т.ј. Оде коњ!“

Јусуф Изедин

— Турски престолонаследник на Галипољу.

Софија, 8 јула

Из Цариграда јављују, да је турски престолонаследник по савету из Берлина отишао на Галипољско Полуострво, да одржи пред трупама неколико охрабрујућих говора, пошто се опасило да турски војници због моралне слабости свакодневно у масама пребегувају у Бугарску.

Бомбардовање Смирне

— Спец. извештај —

Солун, 8. јуна

Са острва Митилене јављају:

Три енглеска убодна брода отпловела су у Смирнски залив. После не олико часова свилинг бомбардовања војничких тачака уздигла су се два хидроплана и констатовала, да су енглези навредно прецизно гађали, пошто су утврђења око Смирне била потпуно порушена, а велики број војних магацина горео у пламену.

Сантјаго

Женски свет

Интернационалне лепоте

Познаваоци жена унакрсно путовање пружа необично много материјала на пољу женских лепота. Овом приликом доносимо дотична опажања једног вечитог путника Бруна Бежама чувеног познаваоца женског света.

„У главном постоје две врсте које располажу знатним бројем лепих жена, а у исто време — нека буде опрштено — и најлепшим свињама, то су: Мађарска и Ирландска. У Мађарској су жене креолне боје лица, црних очију, које опомињу на сомот и сањивост, и рујаних усана, које изазивају на пољубац. У Ирландској су лепотице смеђе (необично чврстог темперамента), затвореног плавих очију и нежних црта лица. Одликују се духовитошћу, врло су шаливе.“

„Типична Францускиња је више грациозна него лепа. Њена главна драг састоји се често искључиво у шик у њене одеће и фризури. Усне су јој савршено правилне форме, мале, у боји затвореног кармина. Зуби бели и правилно поређани.“

„Шпањолке се одликују својим црним, ватреним очима, које још на сто метара освајају људско срце, и звучношћу свога гласа, који се никад више не заборавља, ако се само једном чује; о њему се доцније сивају рајски снови. Италијанка у многоме опомиње на Шпањолку. Само Италијанка може бити и отворена плавуша, док су Шпањолке искључиво црноманасте.“

Зор

Ото Вајс:

Ованки смо

(АФОРИЗМИ)

Гостионар:

„Кад би људи знали, како се много што-шта справља — мање би им пријало.“

Пушковица:

„Зашто је човек „код куће“ мање комотнији и задовољнији, него у иностранству?“

Шала

— Кон, да ми купиш фиранге. Преко пута станује један ђак, па се бојим да не гледа кад се умивам.

— О, Сара, не брњи, чим те буде видео, кад се умиваш, купи ће он сам фиранге!

У недоумици

БУКУРЕШТ, 8 јула (Спец. извешт.)

Из Берлина телеграфишу, да је у немачком главном стану одржана конференција на којој су узели учешћа Цар Вилхелм, генералисим Хиндербург и генерал Макензен. Објекат разлагања био је даљи ток операција. Хиндербург је предлагао да се знатне трупе пребаце са источног фронта на западни, пошто су Руси задржали успешну немачку офанзиву, и да се покуша са одлучним нападом на Калез, како би се тиме изоловала кооперација Енглеске на француском фронту, Макензен је био одлучно противан томе, мотивишући прекид даљих напада на руском фронту, као опасност да Руси не почну снажну офанзиву, која би збрисала све досадашње немачке успехе. Он је тражио да се трупе на источном фронту појачају и да се офанзива настави.

Како се цар Вилхелм није могао да одлучи ни за један предлог, то конференција није довела ни до каквог позитивог резултата.

Јон.

Нове понуде

— Аустро-Угарска нуди Румунији нове компензације —

„Голос Москва“ саопштавају из Петрограда, да је румунски пуномоћни министар при руском двору г. Даја манди имао врло дуг разговор са начелником одељења за источна питања г. Гулкиевичем, поводом нових понуда које је аустро-угарска влада учинила Румунији, да би ова и даље остала неутрална. Понуде садрже осим територијалних уступака и националне уступке.

Важене дипломате карактеришу политику Румуније као систем дипломатске трговине.

Немачка и Румунија

Букурешт, 8 јула

Немачки посланик из румунском двору посетио је јуче председника министарства г. Братајана и имао са њим врло

важну конференцију. У добро информисаним дипломатским круговима тврди се, да је немачки посланик изјавио председнику министарства, како се осећа побуђен да у најскоријој будућности напусти Букурешт, пошто се политика Румуније сматра у немачким владајућим круговима као непријатељска, због одбитка румунске владе да пропусти мисију за Турску. Председник министарства одговорио је да би дотичан немачки захтев повлачио грубу повреду неутралности, и да би она била од врло неповољних последица по румунски народ, кад би се у дело превела.

Грчки протест

— Поводом блокаде од стране енглеских ратних бродова —

— Спец. извештај „Стражи“ —

Солун, 8 јула

Из Ати не телеграфишу: Грчка влада умешала је протест код кабинета Четворног Споразума због блокаде њених

обала од стране енглеских убојних бродова. На тај протест Силе из Споразума су одговориле, да се за дотични протест не налазе надлежне, пошто блокада грчких и бугарских обала свада у дело круг одлука адмирала Хамилтона, врховног команданта над операцијама око освајања Дарданела.

Стога је грчка влада одлучила да одмиралу Хамилтону упути свог нарочитог изасланика са поменутом протестом Сантјаго

Једна херојска слава

Слава Савеза Добровољаца

Јуче на дан Св. Прокопија прославио је Савез Добровољаца своју славу на један највеличанственији начин.

У локалу хотела „Златан Топ“ ископеном природним зеленилом и народним тробојкама, искупила се маса света да дочека овај свечани дан наших храбрих добровољаца.

Једна почасна чета састављена из најлепших младих синова наше миле отаџбине, била је постројена на улазу да дочека своје госте.

Поред осталих гостију, дошли су и Њ. В. Митрополит са г. Ванлићем и изаслаником команданта Одбране Београда г. Алексом Жујевићем. Одмах је отпочело сећење колача. На јектеније су одговорали сами млади добровољци а на извесна јектенија одговарао је митрополит сам.

При сећењу колача присуствовали су председник г. Милан Павичић, домаћин славе г. Влајко Радовић хотелијер од „Руског Цара“ и један поднаредник. Затим је одржано молебство за дуг и срећан живот Њ. В. Краља. Цело друштво одговорило је певајући громогласно: Многаја љета. После овога је узео реч Њ. В. Пресвештенство Митрополит, који је у дирљивом говору истакао значај данашње борбе, у коју су се добровољци показали као достојни следбеници хероја из првих ратова за ослобођење.

Ватим су прочитане честитке:

8-VII-1915.

Уз честитку славе придружјем и моје живе жеље за коростан и успешан рад добровољаца.

Пејар.

— Престолонаследникова девеша —

Седим борцима,

Грујинам, Дучићевим и Милојевићевим, као и мојим мла-

дим добровољцима, данашњих ратова, срдечно честитам крсто име и кличем: живели!

Александар.

У име офацира и добровољаца првом добровољачком батаљону који ће вазда носити заставу тог Сав за честатам славу.

Командант првог добр. бат.

мајор
В. Пойовић.

— Честитка Душана Д. Радојчића —

Браћо добровољцима,

Најсрдачније честитам славу са жељом да под заштитом Св. Прокопија и вођством краља Петра славе идуће год. са Уједињеним Српства. У том кличем са Вама:

Живео Врх. Заповедник српске војске Њ. В. Краљ Петар! Живео високи заступник Њ. В. Краљевић Престолонаследник Александар. Да живи Њ. Васоч. Краљевић Ђорђе, високи заступник добровољаца и да живи српска победоносна војска.

Командант
Душан Д. Радојчић.

Дневне вести

Чапрашкин у Београду

Јутрос је допутовао у Београд г. Чапрашкин бугарски посланик на српском двору.

Дипломатска вест

Јуче пре подне, енглески посланик де Грас, посетио је г. Пашића и задржао се читав час у посети.

Дочек Леди Пејет

Јуче је на свечан начин дочекана у Нишу позната добровољка Српског народа, Леди Пејет.

Г. Гавриловић код Папа

Јуче је посетио римског папу г. Гавриловић српски посланик на италијанском двору.

Прилог из Америке

Гђа др Славка Грујаћа и гђа Јелена Лозанић сакупили су у Америци 17 600 динара прилога, коју су суму послали Црвеном Крсту да се разда сиротањи у Србији.

Смењен начелник војне станице
Начелник војне станице у Петровцу смењен је због несавесног вршења службе, која му је поверена.

Р-д парламентарног одбора

Чланови парламентарног одбора стигли су у Ниш. Данас ће решавати о кредиту за унапређење виших официра.

Пакети за заробљенике

Извештава се заинтересовани свет, да ће од 10 јула ове године, наше поште почети да примају пакете за наше заробљене војнике и интерниране у Аустро-Угарској и Немачкој.

Ови пакети примаће се до највеће тежине од 5 килограма и могу садржати: одело, рубље, храну, лекове и јестива, искључиво за личну употребу заробљеника или интернираног. С обзиром на дуг пренос од јестива треба слати само конзерве.

Садржај пакета мора бити прегледан од војне цензуре пре него се затвори.

Нов ред војња

У железничкој дирекцији спрема се нов ред војња, који ће бити публикуван кроз три дана.

Сеча шуме у Србији

Ових дана отпочеће сеча шуме у Србији, која ће се употребити за огрев.

Г. Панорни у Скопљу

Г. Драг. Панорни познати капелник коњичке музике, отпутовао је у Скопље, да тамо повреди концерт у корист фонда изгинулих официра.

Списак интернираних

У начелству округа нишког ради се на сређивању списка интернираних аустројских грађана, који ће се послати у Аустро-Угарску у замену за наше интерниране грађане.

„Југословенски Гласник“

У Нишу ће изlazити нов часопис под горњим насловом. Часопис ће изlazити два пута месечно број по три таблица. Цена једном броју је

ФЕЛТОН

Са Наполеоном у Русији

— Мемоари Хајриха фон Роса — (17)

ШЕСТА ГЛАВА

— Битка код Бородина — Наполеонина дневна заповест — Први је шанец заузет — Број рањених ратне — Генерал Монтебрун рањен — Заузеле другог шанца — И трећи је шанец заузет Руси су оубијени — На крајем разбежишту — Шарат — У шуми — У пламену — Артиљерски дуел — Таха и шарира нећ.

У очекивању догађаја ни смо ни тренули. Сву ноћ смо се припремали да би сутрашњи дан, за који смо везивали толико важности, толико судбоносни, дочекали што спремнаји, што осигуранији за победу, у коју нико није сумњао. Из далека видела су се утврђења која беху Руси подigli и из којих се беху учогорили чекајући борбу.

На врелом сунцу њихово оружје се светлило, а догледала смо видели како војници руски иду тамо амо по логору и припремају се. Према извештајима наших извидница ми смо знали, да она располажу са огромним бројем тешке артиљерије која је имала ужасно дејство како у непосредној близини тако и на даљина. Осим тога, они беху добили знатна појачања. Све ово говорило је да нам дан доноси борбу огорчену и крваву. То смо осећали и ми као и они и грозничаво смо се припремали.

У нашој врховној команди рачунало се на бројну надмоћност Руса и знатне коли-

чине нових и свежих трупа беху доведене и распоређене за учешће у борбу. На ипак ипак смо и са обе стране били осигурани и так се на лицима официра огледала забринутост. Све беше остављено ратној вештини и лукавству наших војсковођа, јер Руси беху опасан непријатељ која не одступа, који се бори лавовски и који издржава неустрашиво засипање нашим картечима. О томе су се већ у армији причале приче. Један официр, који је у неколико крвавих борби учествовао причао ми је следеће: Један наш пук коњице гонио је један непријатељски пешадијски пук од Красноје до Смоленса. Иако су напади наше коњице били потпомагани јаком артиљерском ватром ипак су се Руси у потпуном реду повлачили. Имали су толико времена, да за време покупе све завоје рањенике

као и погинуле. Неколико бегуних налета наше коњице беху одбијени са огромним губитцима по нас. Кад се борба свршила и кад смо се пребројавали, видели смо да је наша победа скупо плаћена: пук је био готово преоловљен. У сам осветак зоре, када суљчеви зраци још не беху разгонили јутарњу маглу пуно хладноће и влаге, артиљерија и пешадија заузимаху своје одређене положаје.

У осветак зоре овог значајног дана узјахасмо коње и чренумо; — људи и коњи без дорука. Прошли смо кроз једну шуму која беше поседнута нашом пешадијом. Подале испред шуме налазило се лево крило руске војске, коме је служио као заклон један велики и добро нарађен шанец. Било је врло рано, све мирно, сунце тек се јављало иза плавичастих да леких брегова. Наредише да

се свијемо с коња. Свеж јутарњи зрак опрменуо је наше војнике да накрешу грања са околних трњака и да наложе ватре. Дам се давао управо к небу и по томе смо ми почели да изводимо закључак наше ушаи, да ће овај дан бити од корисних последица по нас. Сунце је већ огрануло, ми узјахасмо, и свд нам је прочитана позната и чудотворна наредба на немачком језику од стране графа Гревеница, да је Наполеон ушао у Москву 7. септембра 1812. год.

Одмах по саопштењу те наредбе синило је сунце свом жеистином а и битка отпочела у пуном бесу. Пред шумом, иза које смо ми стајали, одјекивала је некаква ужасна вика, која се врло јасно чула и поред све грмљавине топова и пушчаних пуцања; изгледало је као да су се сви европски гласови сложили у један глас.

— Наставиће се. —

пода динара. У поменутом часопису третираће се савремена питања Српско хрватско-словенског Народа на основу идеје ослобођења и уједињења целог нашег народа у

културном, политичком, националном и државном смислу.

Адреса: „Југословенски Гласник“, Ниш. Факс бр. 19. — Пошта.

Велики руски успех

— На фронту од 400 километра задржана немачка офанзива —

БУКУРЕШТ, 8 јула.

Из Петрограда јављују да су армије ерцхерцога Јозефа Фридриха, генерала Макевзена, генерала Бам Ермолија и генерала Ливингена које су оперирале на фронту од близу 400 километра, у својој снажњој офанзивичкој потпуно заустављене и привођене у појединим секторима на повлачење.

Слом офанзиве генерала Макевзена, која је у последњој успешној војни била најактивнија, изазвао је у немачким војним круговима велику забринутост.

Јон.

Италијански краљ као командант

— Краљ Емануело командовао је последњим борбама око Горице. —

СОЛУН, 8. јула

Из Рима јављају да је у последњим борбама око Горице, које су биле необично крваве командовао лично италијански краљ Емануело. Око двадесет упорних јуриша извршено је под његовом командом. Овај срчан поступак краља Емануела примљен је код целокупне војске са необично великом радношћу.

Србија и Арбахија

— Веза између Битоља и Драча —

Битољске Новине доносе под горњим насловом ову:

„Према споразуму са Есад Пашом, као што смо већ раније јавили, условљене се ускоро стална комуникација између Битоља и Драча. Телеграфска веза са Елбасаном већ је успостављена на телефонска и са Тирачом и Драчем. Друм, који води из Гафа-Сана преко Ђукуса за Елбасан гради се а ускоро са градиће се и колски пут од Елбасава до Тираније, одакле води аутомобилски пут за Драч. Култура се лако јавља и стара via Egnatia, која је водила од Битоља старе Хераклеје за Драч понова ће васкрснути!“

Претплата на „Стражу“ 1 динар месечно.

Лела Перићева

— РОМАН из београдског живота —

У том се Ержика вратала носећи столицу за Јовицу. Јовица је сео поред Леле и ћутао. Настала је тишина. Једно и друго су осећали да има једно друго да кажу много, али су ћутали. Она је чекала да јој Јовица што каже; међутим, он је, такође очекивао да му она још што рекне, како би он био у могућности да јој да ма какав одговор.

Док је Јовица блудио погледом у башти г. Перића, догле је Лела Перићева час гледала у њега час опет преда се.

— Па драги г. Јовице што сте се ућутали? — пренесе Лела Перићева тишину. И устајући љутито са столице приђе прозору и стаде на окло својим лепим и малим

из УНУТРАШЊОСТИ

СЕБИЧЊАЦИ...

(Шећерџијама из Крагујевца)

Док се са свију страни осећа највећа оскулица у шећеру, који је постао једна насушна потреба за сваку кућу, докле извесни наши „трговци“ хоће преко свје општине да нареду, и, спекулишући наносе осетну штету својим еснафијама, а клевете представнику општине. Али, да пређемо одмах на главну ствар.

Општина крагујевачка да би са шећером осигурала стаљаж, коме је она најпотребнија — кафеџије, хотелијере и механичаре своје, изашла је на сусрет неколицини од њих, да они привуку новац за 1 вагон шећера; а општина да им га набави и раздели; али тако, да се свакоме од њихових еснафа изда поједина количина према количина потрошње. Прикуп-

прстићима да добује.

— То ми се допада. И ви сте ми леп кавалер. У место да ме замирате, да ћаскате по вашем обичају, а ви сте се ућутали. Разумете ли ме, ја вас изразим, ја се љутим много на вас! И поносно забављујући главу Лела је пажљиво посматрала испод очију, каква ће утисак ове њене речи учинити на Јовицу.

— Доста за име Бога, не мучите ме тако вам Бога. Зар вам још није доста! Госпођице Лела... више вије могао речи да каже. Ућутао је нагло и главу је заронио у шаке!

Лела је била узбуђена, њени мали прстићи почеше још нервозније да лупају у окло, а својим малим и као бисер сочним и белим зубаћима грацкала је своје румене усне, тако, да је изгледало да ће из њих сваког часа да шикне млаз вруће румене крви.

— Госпођице Лела, рече

љени новац од распродаје истог, имао би да се одмах врати људима, који су га положили. Дакле, ту је општина преко неколицине, требала да помогне једном реду људи, најпотребитијим за шећер. А што пак од свакога кафеџије понаособ није узимат новац за шећер, тиме се је само избегла једна већа изливна администрација.

Али тако нису мислили Лазар Милосављевић, и Светозар Ђ. Милетић (овај је старешина механско-кафанског еснафа) кафеџ. оvd. Они су на тај посао гледали, са чисто спекулативног гледишта; као прави себичњаци.

Тражили су људи ту ћара. И, кад је приспео вагон шећера, напали су на часнике општинске, како они смеју да дају шећера и људима, еснафлијама њиховим, који нису дали унапред новац! Као да овај други не би дао новац да им се је овај тражио, а као да су само њих двојица имали пара, — нико више!

На протесте осталих кафеџија, они су свечано изјавили, да је шећер требао њима да се да, па дага они послекрчме.

Глете вас! И то ко ради на штету својих људи: Лазар Милосављевић, који јако миљује давање пара по „мали“ интерес, на сигурну подлогу, и старешина еснафа Светозар Ђ. Милетић, који је на умесно пребацивање од најлежнијих, због таквог његовог рада, добио председнику општине г. Сави Јанковићу, једноме од идеално честитих људи, — да је лажов и лопов!

На ове себичњаке, и шећерије наше, ми ћемо се још навратити. А што се пак општине тиче, она би требала да предузме корак, да се г. Милетић од једне супер-ревиционе комисије прегледа, и отера на војну дужност. А не, да седи млад и здрав код куће, да тргује и купује имања онда, када новац сваки чува као своје очи у глави.

—С.—

Ратна торбица

Како се немарно отаравља и строго цензурише заробљеничка пошта од стране аустриског Цр-

Јовица гласом који је дрхтао и истовремено искривљао бол и очај. Госпођице Лела, што ме мучите?! Шта сам вам ја грешник нажао учинио. Јели само зато што вас волим. Лепо, тражите све од мене, тражите да умрем, тражите да идем у свет, тражите да се одрекнем, света отаџбине, родитељског дома, једном речју тражите да се одрекнем свега и свачега све ћу учинити, само ми дозволите да вас волим, да сам уз вас, да гледам вас. Дозволите да будем ваш роб. Само погледајте ме топло, погледајте ме вашим срнич оком па ће ми лакше бити. Ево, дајем вам часну реч, да ћу одмах отићи, само ми обећајте да ме више нећете мучити и дозволите ми да вам кажем колико вас водем.

— Наставиће се —

веног Крста, већ је свима врло добро познато. Овога пута доносимо један изврстан трик једног нашег заробљеног капетана, којим је дотични успео да изигра строгост аустријске цензуре.

Овај наш официр запазио је према писмима која је добијао од својих из Србије, да његова писма никако не стижу. Шта да ради? Његови брину, мисле није жив, а он се уби пишући. Мислио, мислио и најзад врло паметно смислио. Он је увек писао поред осталог и о томе како је положај у коме се налази необично бедан. Аустријска цензура је због тога ништила свако његово писмо. Стога се он реши да од сад пише о својим положај и животу на увијен начин. И ево како.

Описао је све оно што сада тамо доживљује у таквом облику као да пише усомнене о ономе што се некад догађало док је још био у Србији. Писао је о глади, поплави и многим жртвама које је тобож било пре неколико година у Љубичеву. Помињао је суровост управника, немарност потчињених и т. д. све оно што доживљује сад у ропству. И онда пошља писмо. Његови добију исто и онда му одговоре и питају га шта оно значи, они не разумеју, нека им он пише о животу у ропству а не о Љубичеву.

И сад заробљени капетан одговори својима само оволико: „Здрав сам. Овде је исто као и у Љубичеву.“

МИСЛИ

— Скулпа Вер —

Данас се љубав може купити за новац.

Сваки глас бола може се заглушити новцем.

Највише обожавалаца има — новац.

Моћ новца је највећа. Он је у стању да расветли најмрачнију ствар, а и да замрачи најсветлију ствар.

Тамо амо

Забелешке једног цуњала

Сад ћу да вам испричам један догађај који се пре неколико дана десило у једној општини.

Главне личности у овом догађају су г. председник општине, поп Марко, и неколико жена.

Елем: као што сам рекао то је било пре неколико дана. Још изјутра рано, почеле су се у дворишту општине скупљати жене, које су дошле да питају, кад ће добити помоћ.

Чиниоци општине трудили су се да жене увере да новац још није стигао, и да према томе не могу још добити новац.

Али жене које нису хтеле да слушају, већ су само одговарале: „Чекајемо г. председника, док не дође!“

И чекале су све докле докле се председник у друштву са поп Марком није појавио пред општином, и тада су све заједнички гракнуле:

— Поцркасмо од глади! Дајте нам новац.

Председник је покушао да каже коју у своју одбрану, али му оне својом лармом не дадоше. Затим је покушао да узме реч поп Марко, али он још горе прође. Неке жене које су биле у његовој близини, почеше га вући за мантију.

Поп видећи да може доћи до „густог“ отме се из руку жена, повуче за собом председника, те побегоше у зграду.

Жене видећи да им је пљен побегао из руку, још се више ражештише, али индигативом власти, оне се лагано разиђоше кућама. Многа је узвикнула, са уздигнутом песницом, у правцу где су председник и поп Марко побегли:

— Ђаво ће вас однети ако нам новац не дате!

Зли језици говоре да се г. председник од страха сакрио у један орман, у својој канцеларији.

Олиј.

Последње вести

Са талијанског фронта

— Званични извештаји са свију фронта —

РИМ, 6. јула

Док се настављају наше акције у зони Кидоре високој дољини акција у зони Финцремо изазивајући не јак отпор непријатеља, наши одреди који наступају линијом која се Мизурине сазиди на Коминан (Шандербаз) напале су непријатељске трупе утврђене код брда Маргарета и освојиле су на бајонет три карауле.

У Карнији је отпочело и убрзо постало прецизно гађање утврђења Херман северо-источно од Бовца и причинило је утврђењу знатну штету. Дуж границе Соче офанзива коју тамо наше трупе тачно развијају уз упорну и непрекидну борбу постигла је јуче осетне успехе.

После једне одлучне крваве акције за време које се показала савршена сагласност и између наступања пешадије и потпомагања тешких и брзометних батерија проширили смо нашу окупацију на висоравни Краса. Заузели смо на јурин једну за другом неколико линија ровова солидно блиндиралих и заштићених бодљикавим жицама. Непријатељ нам је оставио 2000 заробљеника од којих 30 официра, 6 митраљеза 1500 пушака и велику количину муниције. Јурирос смо обновили енергичан напад на целом фронту Соче.

Са Запада

— Бомбардовање Ренса — Акција једног дирижабла —

ПРИЗ, 6. јула.

У Артоа вођене су артиљеријске акције пешадијских није било. Приликом јаког бомбардовања Ренса било је жртава у грађанском становништву.

Између Мезе и Мозела у Еларжу у области Фе Авс и у шуми Ле претр вођена је веома јака канонада. Ноћу између 6 и 7 јула један наш дирижабл је бацао 23 гранате на војну станицу и на магацин за муницију у Вин Ле Авон Шатеа. Апарат се вратио нештешен у наше редове.

У ваздуху

— Успех талијанских ваздухопловних оделења —

РИМ, 7. јула

Од акције у ваздуху треба поменути бомбардовање Тријестино, који је већ оштећен 21. јуна.

Пожар који су овога пута проузроковале бомбе могао се видети на даљини 40 км. Затим бацање бомби са једног хидроавиона за растурање торпедних сконцентрисаних у каналу Фазоне испред Пуља, потом бомбардовање са два хидроавиона батерије код куле светље Салворе и најзад интензивно бомбардовање са одличним резултатом станице Грљав и суселних инсталација на жељезничкој прузи између Тржића—Трста.

Са Мора

— У которским водама —

РИМ, 7. јула:

У зору 5 јула наше старе оклопаче и старике „Варез Феручио Гарибалди“ и „Пизани“ приближиле су се которским водама учинивши своје присуство очевидним бомбардовањем железничке пруге.

Остале мале ратне леђе дејствовале су против Груза разоривши једну ложионицу за локомотиве, касарне и остале велике грађевине и извршила помоћу испуцавања извиђање и на острву Жунону. Непријатељске оклопаче у Котору које су могле дати отпора нашој дивизији старих војника и које су имале машине под паром нису изиласиле из пристаништа. Док су се наши бродови удаљавали, напали су их подморски бродови и „Гарибалди“ је пошто је срећно избегао први напад, погођен једним торпедом потонуо. Посада је готово цела савишена.

Хотел „ЗЛАТАН АНГЕО“

БЕОГРАД Васина ул. 131 БЕОГРАД

Јављам поштованој публици а нарочито г. г. путницима из унутрашњости да Хотел располаже са здравим, видним и врло чистим укусно намештеним собама. — Препоручујем из мога подрума све сорте како страног тако и српског вина. — Цене су врло умерене. Нарочиту пажњу скрећем на КУЈНУ где се могу у свако доба дана добити сва француска и српска јела са знатно спуштеним ценама.

Услуга брва и тачна. — За посету моли

Васа Николић, уџвстатељ

196 4-6

Канадско брашно

ОДЛИЧНО ЗА РАЗВЛАЧЕЊЕ, КАО И СВА ОСТАЛУ КОЛОНИЈАЛНУ РОБУ, ДОБИЛА ЈЕ КОЛОНИЈАЛНА РАДЊА

МИТРА ВУКОВИЋА

Београд — Теразије у дворашту

5-5

Огласе примамо по умереној цени

Кафана и ресторација „Руски Цар“

препоручује одличну и најбољу српску кујну

Посетом свих страних мисија у Београду посетом најистинитијег београдског грађанства, кујна код „Руског Цара“ с правом се може назвати најбољом у Србији.

ПОШТОВАНИМ ПОСЕТИОЦИМА ПРЕПОРУЧУЈУ СЕ РАЗНЕ ВРСТЕ ЛИКЕРА КАО:

Шартрез, виски, грог, мараскино, бенедиктинер, шери-бренди, апсент, Лакрима Кристи

КАФАНА И РЕСТОРАЦИЈА

„Руски Цар“

точи најбоље на Балкану ВАЈФЕРТОВО ПИВО чаша 0-30 дин., кригла 0-50 дин., чувено у европском рату и признато као прво и боље од свих страних пива

Цена солидне и наумереније

С ПОШТОВАЊЕМ
закупац кафана „Руски Цар“
ВЛАДИМИР РАДОВИЋ

Ратна пошта

Вукосава Томић, која се пре неколико дана вратила из Бенђеша где је била у ропству, моли сваког да је обавести ако што зна о њеном мужу Живку Томићу, молеру обвезнику 7 пука III позива, стан Раденичка улица бр. 22.

Г. Стојан Новаковић, лекар, моли се да своја писма за г. Вл. Н. упућује искључиво на адресу: Војводе Миленка улица бр. 10.

Књижевни оглас

„Српски Змањик“

Идеалне, поучне, књижевне и политичке садржине.

пише *Алекса Кристић*

Штампа се по потреби у свескама од једног табака.

Цена 0-10 п. д.

Овај књижевни рад заснува човечност, истину и правду. Служи самовољу човечанства, круни човечанства.

Молим моје миле пријатеље да ме помогну у овом послу што већим бројем претплатника.

С поштовањем
Алекса Кристић
Дринчићева 20, Београд

ВИНО БЕЛО

добро од старе лозе имам на продају у већој количини. Цена умерена. Обратити се у Врању

Лазару Н. Јањићу

174 6-6

ГОТОВА ЈЕ КЊИГА:

КРИЗА МЕЂУНАРОДНЕ ЕТИКЕ

— ПОКУШАЈ АНАЛИЗЕ НЕМАЧКЕ РАСЕ и ГРЕХОВА БЛОКА ЦЕНТРАЛНИХ (ГЕРМАНСКИХ) ЕВРОПСКИХ СИЛА. —

ЦЕНА ЈЕ КЊИЗИ 1-20

Књижевима 30 од сто попуст. Ко пошље новац у напред шаљем књигу франко.

Ко жели да се упозна са идеолошким значајем данашњег светског рата, да сазна какви су велики историјски принципи и тенденције боре о превласт у данашњим катастрофалним међународним сукобима, треба да прочита ову студију.

Δ која износи сва неморалност германског блока. Δ Δ

Књига се може добити код свих књижара.

ИЗДАВАЧКА КЊИЖАРА
Е. АЈХШТЕТ — МЛАЂИ
БЕОГРАД.

193

5-5

Алексиначки угљени рудници

тражи већи број раденина: рудара лауфера и т. д. — Добра редовна плата. Обратити се Управи Рудника-Алексинач

201

5-10

Антоније Ђорђевић

ШПЕДИТЕР

БЕОГРАД

САВА

Јавља својим муштеријама и осталом трговачком свету да врши експедиције како увоз тако и провоз за унутрашњост Србије.

177, 4-10

ПЕЧАТОРЕЗАЧКА РАДЊА ИЗ БЕОГРАДА

Мирка Ерленвајна

Обреновића улица преко од „Руског Цара“ у НИШУ

Прима поруџбине печата и штампилца. Гравира златне и сребрне ствари, израђује брзо и солидно по умереној цени. На захтев шаље свој илустровани ценовник.

176, 6-10

ЛОМНИЧКА КИСЕЛА ВОДА

Закупац сам Ломничке Киселе Воде. На стоваришту имам воде у флашама од $\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$ и 1 литар. Ко потребује нека се изволи обратити потписаном закупу.

Ко жели, може послати кога са флашама на извор или потписаном, где ће добити потребно одобрење за воду.

За ближа обавештења може се свако обратити закупу

Љуб. Ристићу

193-7-

гостиничару хотел „Касина“ Крушевац.

ТУЦАНА КАФА!

ТУЦАНА КАФА!

1 СРП. ЕЛЕКТРИЧНА ФАБРИКА ЗА ПРЖЕЊЕ И МЛЕВЕЊЕ КАФЕ

Саве Ђорђевића-Јерменина

Скопљанска ул. 16. Преко пута „шафара“ „Два Сокола“ Скопљанска ул. 16.

Радња је увек отворена, на стоваришту увек има у довољној количини кафе. Цене су исте као и пређе. За унутрашњост шаљем уз доплату. За болнице и бање, даћу најповољнију цену.

195

3-10